Dosarul nr.2a-272/24
Prima instanță: Judecătoria Bălți sediul Central (judecător Eduard Balan)

CURTEA DE APEL BĂLȚI
D E C I Z I E

14 noiembrie 2024 **municipiul Bălţi**

Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălţi
în componenţa:
preşedintele şedinţei, judecătorul Natalia Chircu,
judecătorii Ivan Parii și Dumitru Corolevschi,
grefier Olga Topadă,

examinând în ședință publică, în lipsa părților, cererea de apel declarată de Zubenina Irina împotriva hotărârii judecătoriei Bălți sediul Central, din 11 ianuarie 2024 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de ÎM Regia ”Apă-canal-Bălți” către Zubenina Irina, privind încasarea sumei și a cheltuielilor de judecată, în conformitate cu prevederile 385 lit. „a” CPC al RM,

constată:

Pretențiile reclamantului:

1. La data de 14.11.2023 reclamantul ÎM Regia „Apă-canal-Bălți” s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată către Zubenina Irina cu privire la încasarea sumei.
2. În motivarea cererii reclamantul a indicat că la 15.06.2020 creditorul ÎIS „Acva-Nord” s-a adresat în instanța de judecată cu cerere introductivă, solicitând intentarea procesului de insolvabilitate față de debitorul ÎM Regia „Apă-canal-Bălți” din motivul incapacității acestuia de a-și onora obligațiunile de plată a datoriei față de creditor.
3. Prin încheierea Judecătoriei Bălți din 17.06.2020 s-a admis spre examinare cererea introductivă și în scopul prevenirii modificării stării bunurilor debitoriale în perioada de pînă la intentarea procesului de insolvabilitate s-a dispus aplicarea măsurilor de asigurare, în calitate de administrator provizoriu fiind desemnat Pelin Roman.
4. Prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 09.12.2020, a fost intentat procesul de insolvabilitate față de ÎM Regia „Apă-canal-Bălți” în calitate de administrator provizoriu fiind desemnat Pelin Roman.
5. Prin încheierea Judecătoriei Bălți din 25.11.2022, s-a intentat procedura de restructurare cu desemnarea administratorului Mămăligă Ion.
6. Conform raportului inspectării financiare complexă la ÎM Regia „Apă-canal-Bălți” din 23.12.2022 s-au stabilit următoarele:
7. Conform dispoziției primarului-interimar din mun.Bălți nr.330 din 29.05.2018, Zubenina Irina a fost delegată în perioada 16.06.2018-24.06.2018 în Republica*****, Federația Rusă. Cheltuielile de deplasare a persoanei delegate au fost efectuate din

contul întreprinderii în sumă totală de 19 790,71 lei. Se menționează că în decontul de avans nr.205 din 25.06.2018 au fost reflectate cheltuieli efectuate în sumă de 28,0 euro, echivalent a 554,11 lei a procurărilor din cadrul DUTY FREE. În continuare, de către pârâtă a fost încheiat contract de arendă pe timp scurt a unei locuințe în or. ***** (Moscova) cu plata de arendă pentru fiecare zi de cazare de 5 000 ruble. Conform dispoziției fondatorului, Zubenina Irina a fost delegată în Republica ***** dar nu în or. Moscova, astfel nu a fost necesitatea încheierii contractului de arendă respectiv. Astfel, indică că pentru deplasare au fost compensate cheltuieli nelegitime pentru cazare în sumă de 45 mii ruble rusești, echivalentul a 9 775,20 lei.

8. În perioada 20-22.06.2018 Zubenina Irina a fost prezentă la conferința privind funcționarea efectivă a întreprinderilor comunale locative, confirmat prin certificatul care arată participarea la seminar în Republica *****(Federația Rusă). De asemenea au fost compensate cheltuieli diurne în or.Moscova conform normelor în mărime de 40 euro/zi, fiind deplasată în Republica Carelia, or.Petrozavodsk conform normelor diurnelor este de 35 euro/zi, astfel au fost compensate nelegitim diurne peste 6 zile cu depășirea normelor zilnice cu 5 euro/zi astfel au fost efectuate cheltuieli nelegitime în sumă de 30 euro echivalentul a 592,20 lei.
9. Conform dispoziției Primarului nr.185-C din 29.01.2019, Zubenina Irina a fost delegată în ***** (Federația Rusă) în perioada 05.02.2019-10.02.2019 pentru participarea la ședința de lucru. În contrazicere cu prevederile pct.1 din Regulamentul cu privire la delegarea salariaților entităților, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.10 din 05.01.2012, au fost efectuate cheltuieli nelegitime diurne în sumă de 40 euro, echivalent a 778,00 lei.
10. Conform ordinelor nr.46 și 39 din 11.02.2019 și 10.02.2020 a directorului întreprinderii, au fost delegați pentru deplasare de serviciu Zubenina Irina și Boingiu Ana în perioada 12.02.2019-14.02.2019 și 11.02.2020-13.02.2020 la Chișinău la participarea cursurilor de instruire din partea Asociației Moldova Apă Canal. În contrazicere cu prevederile pct.1 din Regulamentul cu privire la delegarea salariaților entităților, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.10 din 05.01.2012, au fost efectuate cheltuieli nelegitime de deplasare a lui Zubenina Irina în sumă totală de 4 760,70 lei inlcusiv 3001,00 lei în anul 2019 și 1 759,70 lei în anul 2020, în lipsa ordinului angajatorului.
11. Conform dispoziției primarului interimar al mun.Bălți nr.539/C din 26.06.2019, Zubenina Irina a fost delegată în perioada 27.06.2019-04.07.2019 în or.Ancara, Turcia. În contrazicere cu prevederile pct.19 din Regulamentul cu privire la delegarea salariaților entităților aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.10 din 05.01.2012 au fost efectuate cheltuieli nelegitime de cazare a pârâtei în sumă de 4 953,60 lei, cu depășirea normelor de cazare.
12. Astfel, în urma controlului efectuat, la moment s-a constata că în perioada supusă controlului, din contul ÎM Regia „Apă-canal-Bălți", pârâtei i-au fost compensate nelegitim cheltuielile pentru deplasare, cazare și diurnele contrar prevederilor Regulamentului cu privire la delegarea salariaților entităților, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.10 din 05.01.2012 în sumă totală de 21 413,81 lei.

13. Ulterior, la data de 29.12.2022 de către Inspecția Financiară a fost eliberată prescripția nr.25-08-10/2664 cu privire la lichidarea iregularităților constatate în rezultatul inspectării financiare complexe efectuate la ÎM Regia „Apă-canal-Bălți" prin care se cerea întreprinderea măsurilor de rigoare în vederea recuperării cheltuielilor neîntemeiate.
14. Prin pretenția înaintată pârâtei, ÎM Regia „Apă-canal-Bălți" a solicitat în mod benevol restituirea cheltuielilor nelegitime pentru deplasare, cazare și diurnele contrar prevederilor Regulamentului cu privire la delegarea salariaților entităților, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.10 din 05.01.2012.
15. Solicită reclamantul ÎM Regia „Apă-canal-Bălți, încasarea de la Zubenina Irina a sumei în mărime de 21 413,81 lei.

Poziția instanței de fond:

16. Prin hotărârea judecătoriei Bălți, sediul central din 11 ianuarie 2024 s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de ÎM Regia „Apă-canal-Bălți" către Zubenina Irina cu privire la încasarea sumei. S-a încasat de la Zubenina Irina în beneficiul ÎM Regia „Apă-canal-Bălți"suma în mărime de 21413,81 (douăzeci și una mii patru sute treisprezece,81) lei și taxa de stat în sumă de 642,41 (șase sute patruzeci și două,41) lei

Solicitarea apelantului:

17. Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 15 ianuarie 2024, Irina Zubenina a declarat apel nemotivat prin care a solicitat casarea hotărârii judecătoriei Bălți, sediul central din 11 ianuarie 2024.
18. Prin încheierea Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți din 29 martie 2024 nu s-a dat curs cererii de apel, s-a acordat termen apelantului pentru prezentarea cererii de apel motivate și a bonului plății taxei de stat și de timbru.
19. La 23 aprilie 2024, Irina Zubenina a înlăturat nejunsurile indicate în încheierea din 29 martie 2024 și a depus cererea de apel motivată prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii cu emiterea unei noi soluții prin care acțiunea să fie respinsă integral.

Argumentele părților:

20. În motivarea cererii de apel s-a invocat că la data examinării cauzei, instanţa nu a dispus de careva probe, care ar dovedi că Zubenina Irina, a recepţionat actele de procedură aferente cauzei, precum şi a încheierii din 15.11.2023, prin care cererea de chemare în judecată a fost primită spre examinare cu acordarea termenului de 30 zile pentru prezentarea instanţei de judecată şi reclamantului referinţa şi probele care certifică poziţia. Astfel, consideră că instanţa de fond nu a întreprins toate măsurile legale de înştiinţare, nu a utilizat toate căile legale de citare a participantului la proces şi respectiv apelantul a fost lipsit de dreptul la un proces echitabil garantat prin art.6 CEDO.
21. Indică că de fapt raportul inspectării financiare complexe la IM Regia „Apă -Canal-Bălţi", întocmit de Inspecţia Financiară la 23.12.2023 şi prescripţia întocmită de către Inspecţia Financiară în baza acestui raport la 29.12.2022, a fost contestată în instanţa de judecată, de către administratorul autorizat Pelin Roman la data de 28.03.2023. Astfel, prin încheierea Judecătoriei Chişinău, sediul Rîşcani din 05.04.2023, s-a suspendat executarea Prescripţiei Inspecţiei Financiare din 29.12.2022 cu privire la

lichidarea iregularităţilor constatate în rezultatul inspectării financiare complexe efectuate la ÎM Regia„Apă -Canal-Bălţi”, încheiere menţinută prin Decizia Curţii de Apel Chişinău din 24.07.2023.

22. Cu referire la deplasarea de serviciu în Republica Carelia, a indicat că Conferinţa cu genericul „Mecanisme de funcţionare eficientă a serviciilor locativ-comunale” a avut un program prestabilit, cu localităţile prestabilite, potrivit căruia toţi participanţii s-au întîlnit în or. Moscova, unde au avut un program, apoi împreună sau deplasat în Republica Carelia. Anume din acestea consideraţie, în Dispoziţia primarului interimar al mun.Bălţi nr.330 din 29.05.2018, este menţionat ”inclusiv”, iar în delegarea de deplasare au fost incluse şi confirmate (prin aplicarea ştampilei), toate localităţile (inclusiv or.Moscova) în care sa desfăşurat Conferinţa . Mai mult ca atît, cheltuelile pînă la locul desfăşurării Conferenţei şi înapoi, urmează a fi achitate de ÎM Regia „Apă -Canal-Bălţi”. Astfel, potrivit foii de parcurs, din data de 16.06.2018, s-a deplasat Chişinău-Moscova, ulterior din Moscova - Republica *****, la fel ca şi la întoarcere, or nu există transport direct Chişinău - Republica *****, astfel de ce şi întreaga delegaţie s-a întîlnit în *****Moscova, Federaţia Rusă, avînd un program prestabilit. Drept consecinţă, compensarea cheltuelilor pentru perioada aflată în or.Moscova au fost absolut legale şi necesare. Menţionează că în decontul de avans cu nr.205 din 25.06.2018, diurnele au fost calculate conform plafoanelor stabilite în anexa nr.2, punctului 19 din Hotărârea Guvernului nr.10 din 05.01.2012, privind cheltuieli pentru locaţiune, de către contabilitatea ÎM ”Regia Apă-Canal Bălţi”. Ce ține de compensarea cheltuielilor în sumă de 28,00 euro echivalent a 554,11 lei a procurărilor din cadrul DUTY FREE, reflectate în decontul de avans nr.205, acestea s-au făcut în conformitate cu Ordinul nr.18 din 06.08.2013, privind aprobarea Standardelor Naţionale de Contabilitate în rubrica Standardul Naţional de Contabilitate „ Cheltuieli, la anexa 3, pct. 13 care sunt menţionate „ Cheltuielile de protocol (reprezentanță)”.
23. Cu referire la deplasarea în or. *****, a menționat că prin Dispoziţia primarului mun.Bălţi nr.185/C din 29.01.19, a fost emis ordinul nr.39 din 31.01.2019, de deplasare de serviciu în perioada 05.02.2019-10.02.2019 (6 zile) în or. *****, Federaţia Rusă, pentru participare la şedinţa de lucru, fiind dispus şi achitarea de către contabilitate a cheltuielilor aferente deplasării conform legislaţiei în vigoare. Potrivit decontului de avans nr.28 din 14.02.2019, în descrierea textului cu ce scop sau făcut achitările, a menţionat „проживание 6 дней” şi calculat suma pentru şase zile, probe şi motivul pentru care contabilitatea IM Regia„Apă -Canal-Bălţi”, a făcut sau nu alte calcule nu cunoaște şi acestea de fapt nu au fost dovedite în faţa instanţei.
24. Cu referire la deplasarea de serviciu în mun. Chișinău, a indicat că conform ordinului nr.46 din 11.02.2019, s-a aflat în deplasare de serviciu în Chişinău în perioada 12 - 14.02.19 cu Boinjiu Ana, iar potrivit ordinului nr.39 din 10.02.2020, s-a aflat în deplasare de serviciu în Chişinău în perioada 11-13.02.2020 cu Cernigovscaia Natalia, pentru participarea la cursurile de instruire din partea Asociaţiei Moldova Apă Canal. Sunt cursurile de instruire din partea Asociaţiei Moldova Apă Canal, care au loc annual. Astfel deplasările avînd loc cu scop legal nefiind clar expus de judecător în ce constă încălcarea. Dacă să ne referim la Ordinul anagajatorului, indică apelanta că

pentru deplasările pe teritoriul RM nu este nevoie de un astfel de accord. Or, pentru aceste deplasări nu se deleagă drepturile de executare a obligaţiilor de serviciu.

25. Cu referire la deplasarea de serviciu în *****, Turcia, a menționat că reeşind din prevederile Hotărîrii Guvernului nr.10 din 05.01.2012, pct.19, aceste cheltuieli au fost compensate justificat şi anume potrivit anexei nr 2, prin care se descriu NORMELE DIURNELOR ŞI PLAFOANELE DE CAZARE PE CATEGORII A PERSOANELOR DELEGATE şi anume la Ţară Turcia, fiind menţionate sumele în pct.186.
26. Mai indică apelanta că odată cu admiterea cererii, în baza prevederilor legale menţionate, instanţa nu a motivat care sunt acţiunile ilicite ale lui Zubenina Irina, în raport cu obligaţia acestei de a achita suma solicitată Reclamantei/Intimate.
27. Evocă apelanta și faptul că acțiunea civilă a fost admisă de instanța de fond, la data de 14.11.2023, după expirarea termenului general de prescripție extinctivă de 3 ani, fiind pusă în discuţie restituirea de către ea a unor sume achitate în baza decontului de avans nr.205 din 25.06.2018, nr.28 din 14.02.2019, nr.29 din 11.02.2019, calculate de către contabilitatea ÎM Regia „Apă -Canal- Bălti”.
28. Solicită apelanta casarea integrală a Hotărîrii Judecătoriei Bălţi sediul Central din 11.01.2024 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a ÎM Regia „Apă-canal-Bălţi”, împotriva lui Zubenina Irina, cu privire la încasarea sumei, cu emiterea unei Decizii noi, de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de IM Regia „Apă-canal-Bălţi”, împotriva lui Zubenina Irina cu privire la încasarea sumei.
29. Prin referința depusă la 25.09.2024, reprezentantul intimatei IM Regia „Apă-canal-Bălţi”, administratorul procesului de restructurare Ion Mămăligă a solicitat respingerea apelului depus ca fiind neîntemeiat, cu menținea hotărîrii contestate fără modificări.

Aprecierea instanței de apel:

30. Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, temeiurile invocate în cererea de apel, examinând înscrisurile, audiind participanții la proces Colegiul civil consideră necesar să respingă cererea de apel declarată din următoarele motive.
31. Potrivit art. 276^2 alin.1 Cod de procedură civilă, dacă valoarea cererii în cauzele de încasare a unei sume de bani nu depăşeşte 10 salarii medii pe economie prognozate la data sesizării instanţei, fără a se lua în considerare dobînzile, penalităţile, cheltuielile de judecată şi alte venituri accesorii, această cerere se examinează ca cerere cu valoare redusă.
32. Prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.458 din 29.12.2021 privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2023, s-a aprobat cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2023, în mărime de 11700 lei, pentru utilizare în modul stabilit de legislaţie.
33. Cuantumul prejudiciului cauzat reclamantului/intimat prin acțiunile intimatei/pîrîte, solicitat în acțiunea civilă constituie 21 413,81 lei, respectiv Colegiul conchide că acțiunea civilă corect s-a examinat în procedura cererilor cu valoare redusă.
34. Potrivit art.276^4 alin.4 Cod de procedură civilă, hotărîrea judecătorească poate fi atacată cu apel, care se examinează în condiţiile prezentului cod.

35. În conformitate cu art.362 alin.1 Cod procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.
36. Colegiul civil reţine că dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunţat la 11 ianuarie 2024, iar apelul a fost declarat la 15 ianuarie 2024, prin urmare apelul este declarat în termenul legal stipulat la art.362 Cod procedură civilă.
37. Potrivit art.376 alin.1^1 Cod procedură civilă, apelul împotriva hotărîrilor emise de instanţa de insolvabilitate, precum şi împotriva hotărârilor emise în cazul cererilor cu valoare redusă se examinează, în procedură scrisă sau cu citarea participanţilor la proces, în condiţiile examinării cauzelor în primă instanţă.
38. În conformitate cu prevederile art. 276^4 alin.5) Cod de procedură civilă, instanţa de apel examinează cererea de apel în procedură scrisă sau cu citarea participanţilor la proces, prevederile art. 276^3 fiind aplicabile corespunzător.
39. Conform art. 276^3 alin.1,2 Cod procedură civilă, procedura cu privire la cererile cu valoare redusă este scrisă. Judecătorul poate dispune citarea participanţilor la proces dacă apreciază acest fapt ca fiind necesar sau dacă admite solicitarea uneia dintre părţi de a examina cererea în şedinţă publică.
40. În conformitate cu art. 385 lit. a) CPC instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.
41. În conformitate cu art. 239 CPC al RM, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţa de judecată.
42. Articolul 241 alin. 5) CPC prevede că, în motivarea hotărârii se indică circumstanţele cauzei, constatate de instanţă, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanţe, argumentele invocate de instanţă la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanţa.
43. Analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt şi de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluţii trebuie să fie clară şi simplă, precisă, conchisă şi fermă, să aibă putere de convingere.
44. Această dispoziţie legală a fost adoptată în scopul de a asigura o bună administrare a justiţiei, de a întări încrederea justiţiabililor în hotărârile judecătoreşti şi de a da posibilitatea instanţelor superioare să-şi exercite controlul judecătoresc.
45. Suplimentar, Colegiul remarcă că hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanțele care au importanță la soluționarea cauzei și care au fost verificate în ședința de judecată multilateral, complet și au fost elucidate probele privind circumstanțele constatate ale cauzei. Concluziile privind circumstanțele de fapt ale cauzei se motivează în hotărâre prin probele enumerate în art. 117 CPC, iar în conformitate cu art. 118 alin. (5) CPC, instanța judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.
46. În conformitate cu prevederile art. 121 Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care

confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

47. Articolul 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.
48. În temeiul art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acțiunii.
49. În conformitate cu prevederile art. 118 al-le (1)-(3) Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Partea care nu a exercitat pe deplin obligația de a dovedi anumite fapte este în drept să înainteze instanței judecătorești un demers prin care solicită audierea părții adverse în privința acestor fapte dacă solicitarea nu se referă la circumstanțele pe care instanța le consideră dovedite. Circumstanţele care au importantă pentru soluționarea justă a pricinii sânt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretențiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.
50. În corespundere cu art. 6 paragraful 1 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale şi jurisprudenţa CtEDO, instanţele de judecată sunt obligate să motiveze hotărârile sale, care vor trebui să conţină circumstanţele cauzei constatate de instanţă, probele pe care se întemeiază concluziile referitor la admiterea sau respingerea acţiunii, alte chestiuni ce au fost soluţionate în cadrul judecării pricinii, legea materială şi/sau procedurală aplicată în cadrul judecării pricinii, argumentele instanţei în caz de respingere a unor probe prezentate de participanţi etc.
51. Conform art. 373 Cod de procedură civilă, (1) instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. (2) În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. (3) În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. (5) Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. (6) Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor când consimte şi când hotărârea este atacată şi de alţi participanţi la proces.
52. Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și

cele care nu au fost stabilite, dar invocate de părți şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

53. Or, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor instanței de apel, ultima are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare *(Hirro Balani vs Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).*
54. Articolul 5 alin. (1) Cod de procedură civilă declară, că orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.
55. Din materialele cauzei rezultă că, reclamantul ÎM Regia „Apă -Canal Bălți" a formulat prezenta acțiune în judecată către Irina Zubenina prin care a solicitat încasarea cheltuielilor neîntemeiate suportate în sumă de 21 413,81 lei.
56. Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanţă prin hotărârea din 11 ianuarie 2024 a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii civile înaintate de ÎM Regia „Apă - Canal Bălți", aceasta fiind admisă integral.
57. Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, Irina Zubenina a contestat-o cu apel.
58. Lecturând hotărârea instanței de fond, Colegiul judiciar o consideră întemeiată, or, prin hotărârea supusă contestării a fost dată o apreciere corespunzătoare cererii de chemare în judecată supuse examinării în raport cu argumentele şi probele anexate la dosar, cât și au fost elucidate circumstanțele importante relevante cauzei supuse judecății, fapt ce întrunește condiția ca soluția să aibă un caracter precis, conchis, ferm și să aibă putere de convingere.
59. Drept urmare a analizei materialelor cauzei civile, Colegiul judiciar a constat că prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 09.12.2020, s-a constatat insolvabilitatea Întreprinderii Municipale Regia „Apă-canal-Bălţi" și a fost intentat procesul de insolvabilitate față de Întreprinderea Municipală Regia „Apă-canal-Bălţi" (f.d.58).
60. Ulterior, în cadrul procesului de insolvabilitate, prin încheierea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 25.11.2022 a fost intentată procedura de restructurare a Întreprinderii Municipale Regia „Apă-canal-Bălți", cu desemnarea administratorului autorizat Mămăliga Ion, deținătorul autorizației nr.166 din 19.01.2015, în calitate de administrator al ÎM Regia „Apă-canal-Bălți" (f.d.59). Totodată, potrivit extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice nr.74659 din 29.11.2022, Întreprinderea Municipală Regia „Apă-canal-Bălți" se află în proces de restructurare (f.d.60).
61. După cum denotă materialele cauzei, pârâta/apelantă Zubenina Irina, a deținut funcția de director interimar la ÎM Regia „Apă-canal-Bălți", în perioada 21.12.2016 pînă la 02.03.2020 (f.d. 148)
62. Din înscrisurile anexate la cererea de chemare în judecată rezultă că pe parcursul anilor 2018-2020, Zubenina Irina s-a aflat în deplasări de serviciu atât în interiorul țării, cât și peste hotarele Republicii Moldova.
63. Ca motiv al cererii de chemare în judecată depuse, reclamantul/intimat a invocat că în urma controlului efectuat de către Inspecția Financiară, prin întocmirea raportului

inspectării financiare complexă la ÎM Regia „Apă-canal-Bălți” din 23.12.2022, s-a constatat faptul că pârâtei Zubenina Irina i-au fost compensate nelegitim cheltuieli pentru deplasare, cazare și diurne, contrar prevederilor Regulamentului cu privire la delegarea salariaților entităților, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.10 din 05.01.2012, în sumă totală de 21 413,81 lei.

64. Cu întâietate, Colegiul notează că răspunderea materială pentru prejudiciul cauzat uneia dintre părţi în timpul executării contractului individual de muncă, potrivit legislaţiei muncii, are natura juridică a unei varietăţi a răspunderii civile contractuale cu particularităţile determinate de specificul raporturilor juridice de muncă.
65. Potrivit art.327 alin.(1) CM, răspunderea materială a uneia dintre părţile contractului individual de muncă faţă de cealaltă parte intervine numai în cazul în care a fost cauzat un prejudiciu material sau moral, ori în mod cumulativ: material şi moral, în dependenţă de calitatea procesuală a părţilor şi circumstanţele cauzei, în legătură cu exercitarea obligaţiilor asumate prin contractul individual de muncă.
66. Dacă prejudiciul a fost cauzat în momentul în care raporturile juridice de muncă au încetat în modul stabilit de lege, dispoziţiile privind răspunderea materială, potrivit Codului muncii, devin inaplicabile, în aceste cazuri intervenind răspunderea civilă delictuală.
67. Din norma prevăzută de art. 327 alin. (3) Codul muncii, rezultă tranșant că în situaţia în care prejudiciul a fost cauzat în timpul derulării contractului individual de muncă, iar după cauzarea prejudiciului raportul de muncă a încetat, partea vinovată de producerea prejudiciului nu va fi absolvită de răspundere materială.
68. Se va ţine cont că însăşi conducătorul unităţii, de rînd cu temeiurile răspunderii materiale depline prevăzute la art.338 alin. (1) din Codul muncii, poartă răspundere materială deplină inclusiv în baza temeiurilor prevăzute de alin. (2) al aceluiași articol, situaţii în care intervine obligaţia de reparare integrală a prejudiciului.
69. Astfel, potrivit art. 338 alin. (2) Codul muncii, conducătorii unităţilor şi adjuncţii lor, şefii serviciilor contabile, contabilii-şefi, şefii de subdiviziuni şi adjuncţii lor poartă răspundere materială în mărimea prejudiciului cauzat din vina lor dacă acesta este rezultatul: a) consumului ilicit de valori materiale şi mijloace băneşti.
70. Suplimentar, Colegiul notează că potrivit pct. 40 al Hotărârii Guvernului nr.10 din 05.01.2012 prin care s-a aprobat Regulamentul cu privire la delegarea salariaţilor entităţilor din Republica Moldova, soldul avansului nejustificat prin documentele primare se restituie de către salariatul delegat în moneda în care a fost eliberat avansul sau, la înţelegerea dintre conducătorul entităţii care trimite în deplasare şi salariatul delegat – în moneda naţională a Republicii Moldova, la cursul oficial al leului moldovenesc valabil la data rambursării soldului avansului eliberat.
71. Reclamantul pretinde la faptul că lui Zubenina Irina, care a deținut funcția de director interimar la ÎM Regia „Apă-canal-Bălți”, în perioada 21.12.2016 pînă la 02.03.2020 și care s-a aflat în deplasări de serviciu atât în interiorul țării, cât și peste hotarele Republicii Moldova în perioada 2018-2020, a beneficiat nejustificat de mijloacele bănești a întreprinderii reclamante/intimate.

72. Rezumînd textul normelor citate supra, Colegiul conchide că în speță, urmează a se stabili dacă lui Zubenina Irina i s-au compensat nelegitim cheltuieli pentru deplasare, cazare și diurne, contrar prevederilor Regulamentului cu privire la delegarea salariaților entităților, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.10 din 05.01.2012, în sumă totală de 21 413,81 lei.
73. Prin urmare, Colegiul v-a respinge argumentul formulat de apelantă, potrivit căruia în pricina dedusă judecății, nu se regăsește un temei de drept ce ar justifica încasarea de la Zubenina Irina a sumei pretinse de reclamant cu titlu de cheltuieli nejustificate, instanța de apel urmând a stabili și verifica circumstanțele de fapt constate de instanța de fond, ce au servit drept temei de admitere a acțiunii depuse.
74. În temeiul art.174 Codul muncii (în vigoare în perioada delegării), (1) Prin deplasare în interes de serviciu se înţelege delegarea salariatului, conform ordinului (dispoziţiei, deciziei, hotărîrii) angajatorului, pe un anumit termen, pentru executarea obligaţiilor de muncă în afara locului de muncă permanent. (2) Călătoriile de serviciu ale salariaţilor a căror activitate permanentă are caracter mobil sau ambulant, precum şi îndeplinirea lucrărilor de prospecţiune, a celor geodezice şi topografice pe teren, nu sînt considerate deplasări în interes de serviciu dacă angajatorul acordă transportul de serviciu necesar.
75. În conformitate cu prevederile art.176 Codul muncii (în vigoare în perioada delegării), (1) În cazul deplasării în interes de serviciu, angajatorul este obligat să compenseze salariatului: a) cheltuielile de călătorie tur-retur; b) cheltuielile de cazare; c) diurna; d) alte cheltuieli ce ţin de deplasare. (2) Modul şi mărimea compensării cheltuielilor legate de deplasările în interes de serviciu se aprobă de Guvern. Unităţile cu autonomie financiară pot stabili în contractul colectiv de muncă mărimi sporite ale acestor compensaţii.
76. Potrivit punctului 1 din Regulamentul cu privire la delegarea personalului entităţilor din Republica Moldova aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.10 din 05.01.2012 (în vigoare în perioada delegării), în sensul prezentului Regulament se definesc următoarele noţiuni: deplasare în interes de serviciu – delegarea personalului, conform ordinului (dispoziţiei, deciziei, hotărârii) entităţii, pe un anumit termen, pentru executarea obligaţiilor prevăzute la pct.4 din Regulament; diurnă – indemnizaţie zilnică, în moneda naţională sau în valuta străină, acordată în scopul compensării cheltuielilor suportate suplimentar de personal în timpul delegării; plafon de cazare (pentru fiecare 24 de ore) – sumă zilnică, în moneda naţională sau în valuta străină, în limita căreia personalul delegat trebuie să-şi acopere cheltuielile de locaţiune, inclusiv serviciile de cazare obligatorii şi cheltuielile pentru rezervarea locurilor în unităţile de cazare; documente de călătorie – bilete de călătorie sau documente confirmative care determină zilele aflării efective în deplasare; cheltuieli de transport – costuri compensate personalului pentru asigurarea deplasării până la locul de destinaţie sau locul de cazare şi de la locul de destinaţie sau de la locul de cazare la locul de muncă sau domiciliu, între localităţile din ţara în care este delegat, efectuate cu transportul aerian, feroviar, naval, transportul auto public, personal sau închiriat, cu taximetrul; documente confirmative – documente primare aplicabile pe teritoriul Republicii

Moldova şi documente care au caracter internaţional, recunoscute şi aplicate în practica internaţională (cecuri, chitanţe, extrase de conturi, bilete electronice, confirmări electronice etc.); personal – persoana fizică numită în funcţie sau care activează în baza contractului (acordului) individual de muncă sau în cea desfăşurată în baza altor contracte cu caracter civil, precum şi administratorii, fondatorii, membrii consiliului de administraţie ori membrii organelor de conducere.

77. Potrivit punctului 6 al Regulamentului în cauză (în vigoare în perioada delegării), delegarea personalului se efectuează de către conducătorul entităţii sau altă persoană împuternicită prin aprobarea ordinului, cu indicarea scopului şi a termenului delegării, precum şi a ţării gazdă. Delegarea personalului pe teritoriul Republicii Moldova se efectuează în baza ordinului sau a legitimaţiei de deplasare.
78. Potrivit punctului 9 din Regulament (în vigoare în perioada delegării), delegarea în străinătate a conducătorilor şi funcţionarilor din cadrul autorităţilor administraţiei publice locale de nivelul întîi se realizează prin dispoziţia primarului sau a persoanei care îl înlocuieşte, în condiţiile legii. Delegarea în străinătate a conducătorilor şi funcţionarilor din cadrul autorităţilor administraţiei publice locale de nivelul al doilea se realizează prin dispoziţia primarului general, preşedintelui raionului sau a persoanelor care îi înlocuiesc, în condiţiile legii.
79. Potrivit punctului 11 din Regulament (în vigoare în perioada delegării), Compensarea cheltuielilor de deplasare se efectuează pentru zilele aflării efective în deplasare, inclusiv pentru ziua plecării şi ziua sosirii, determinate conform menţiunilor în ordinul sau în legitimaţia de deplasare şi în documentele de călătorie prezentate, în limitele termenului pentru care salariatul a fost delegat. Ziua plecării în deplasare se consideră ziua plecării cu trenul, transportul aerian, auto sau alt mijloc de transport din locul permanent de lucru al delegatului, iar ziua sosirii – ziua sosirii mijlocului de transport menţionat la locul permanent de lucru. În cazul plecării mijlocului de transport pînă la ora 24 inclusiv, ziua plecării în deplasare se consideră ziua curentă, iar de la ora 0 şi mai tîrziu – ziua următoare. Dacă gara, debarcaderul, aerogara se află în afara localităţii, se ia în considerare timpul necesar pentru călătoria pînă la gară, debarcader, aerogară.
80. Potrivit punctului 19 din Regulamentul cu privire la delegarea personalului entităţilor din Republica Moldova aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.10 din 05.01.2012 (în vigoare în perioada delegării), salariatului delegat i se compensează cheltuielile efective pentru locaţiune, inclusiv pentru serviciile obligatorii prestate în hoteluri, conform cerinţelor privind utilarea camerelor din hoteluri, în mărime ce nu va depăşi plafoanele de cazare pentru fiecare 24 ore, prevăzute în anexa nr.2 la prezentul Regulament. De asemenea, se compensează cheltuielile pentru rezervarea locurilor în hoteluri în mărime de 50% din valoarea compensată a locului pentru 24 ore. Cheltuielile efective pentru locaţiune se confirmă prin anexarea documentelor primare la decontul de avans. Nu se permite achitarea cheltuielilor pentru locaţiune în hoteluri în baza conturilor comune, fără a fi indicate în ele numerele camerelor ocupate, perioada aflării, numele celor cazaţi, tipurile cheltuielilor etc. În acelaşi mod se compensează cheltuielile de locaţiune suportate în timpul opririi forţate în drum,

confirmate documentar. În situaţiile în care nu sînt prezentate documente primare privind cazarea, eliberate de unităţile hoteliere sau de altele similare, în calitate de document primar poate servi contractul de locaţiune încheiat între persoana delegată şi proprietarul locuinţei. În acest caz, compensarea cheltuielilor se va efectua în conformitate cu documentele prezentate, cu condiţia că aceste cheltuieli nu vor depăşi 70% din plafoanele de cazare stabilite prin anexa nr.2 la prezentul Regulament pentru persoanele prevăzute la categoria "A". Membrilor delegaţiei oficiale, care se deleagă în străinătate pentru a participa la diverse evenimente cu caracter internaţional, cu participarea reprezentanţilor altor ţări şi cu organizarea de către ţara gazdă a cazării participanţilor în hotel cu tarife mai înalte decît plafoanele stabilite în anexa nr.2 la prezentul Regulament, cheltuielile de locaţiune se restituie conform tarifelor hotelului respectiv, confirmate prin documentele primare şi recomandarea de cazare în hotelul dat eliberată în scris de partea organizatoare a evenimentului sau misiunea diplomatică a Republicii Moldova în ţara respectivă.

81. Potrivit punctului 39 din Regulamentul cu privire la delegarea personalului entităţilor din Republica Moldova aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.10 din 05.01.2012 (în vigoare în perioada delegării), Decontul de avans se întocmeşte de către salariaţii delegaţi în acea monedă în care a fost eliberat avansul. Totodată, în decontul de avans se indică cheltuielile de deplasare, efectuate în moneda ţării de destinaţie, conform documentelor primare şi cu recalcularea în acea monedă în care a fost eliberat avansul. Recalcularea se efectuează potrivit cursului valutar din documentele prezentate de salariatul delegat, eliberate de entităţile care efectuează operaţiunile de schimb valutar (la sumele valutei străine menţionate în ele), extrasele de conturi de card, cecurilor de numerar, iar în cazul lipsei acestora – potrivit cursului oficial al leului moldovenesc valabil la data eliberării avansului. Salariatul delegat poartă răspundere deplină pentru veridicitatea informaţiei prezentate în documentele primare.
82. Potrivit dispoziției primarului interimar al mun.Bălți nr.330 din 29.05.2018, directorul interimar al ÎM Regia „Apă-canal-Bălți” Irina Zubenina, a fost delegată în perioada 16.06.2018 până la 24.06.2018 inclusiv, în Republica Carelia, Federația Rusă, pentru participare la Conferința cu genericul „Mecanisme de funcționare eficientă a serviciilor locativ-comunale”, menționându-se că contabilitatea întreprinderii urmează a lua spre executare prezenta dispoziție și va achita delegatului cheltuielile aferente de deplasare conform legislației în vigoare (f.d.11).
83. Colegiul reține că în perioada delegării sale în Republica *****, Federația Rusă, 16.06.2018-24.06.2018, pârâta Zubenina Irina, la data de 16.06.2018 a încheiat un contract de arendă pînă la 24.06.2018 inclusiv, a unei locuințe situate în or. *****, Moscova, Federația Rusă, cu plata de arendă pentru fiecare zi de cazare, conform punctului 4.1. din contract, în mărime de 5 000,00 ruble, iar în total pentru 9 zile de cazare suma de 45 000,00 ruble (f.d.22-25).
84. După cum rezultă din dispoziția primarului interimar al mun. Bălți nr.330 din 29.05.2018, Zubenina Irina a fost delegată pentru perioada 16.06.2018-24.06.2018 în Republica Carelia, Federația Rusă. Astfel, este nejustificată încheierea de către apelantă a unui contract de locațiune, a unei locuințe care se află în or. Odințovo,

Moscova, locație distinctă de cea a petrecerii conferinței, unde a fost delegată apelanta. Prin urmare, Colegiul conchide că instanța de fond corect a conchis asupra faptului că apelantei i-au fost compensate cheltuieli nejustificate pentru cazare în mărime de 45 000 ruble, echivalentul a 9 775, 20 lei.

85. Cu referire la argumentul apelantei, potrivit căruia toţi participanţii la conferință s-ar fi întîlnit în or. Moscova, unde au avut un program, apoi împreună sau deplasat în Republica Carelia, iar anume din acest considerent, în Dispoziţia primarului interimar al mun.Bălţi nr.330 din 29.05.2018, este menţionat ”inclusiv”, iar în delegarea de deplasare au fost incluse şi confirmate (prin aplicarea ştampilei), toate localităţile (inclusiv or. Moscova) în care s-a desfăşurat Conferinţa, fapt ce probează legitimitatea suportării cheltuielilor de cazare în or. Moscova, Colegiul îl consideră nefondat.
86. Or, este cert că sintagma ”inclusiv” indicată în ordinul nr.330 din 29.05.2018, s-a referit la perioada de aflare a apelantei în deplasare și nu la locație. Astfel, Zubenina Irina a fost delegată inclusiv pentru ziua de 24.06.2018 în Republica Carelia, Federația Rusă și nu în or. Moscova, pentru perioada în care a fost încheiat contractul de locațiune.
87. Mai mult ca atît Colegiul notează că potrivit tichetelor electronice de zbor cu nr. ***** și ***** (f.d. 17, 18), Zubenina Irina a ajuns în or. Petrozavodsk (Republica Carelia) la 20.06.2018, ora 08.55 min, revenind în or. Moscova la 23.06.2018 ora 08.53. În situația în care orașele ***** (Republica Carelia) și Moscova se află la o distanță de peste 1000 km, Colegiul consideră cu certitudine probat faptul suportării cheltuielilor nejustificate de cazare de către aplenată în or. *****. Or, în perioada indicată între zborurile menționate, 20.06.2018-23.06.2018, Zubenina Irina s-a aflat în ***** (Republica Carelia).
88. Totodată potrivit decontului de avans anexat la materialele dosarului nr.205 din 25.06.2018, cheltuielile de deplasare a pârâtei au fost efectuate din contul întreprinderii în sumă totală de 19 790,71 lei, în decont fiind reflectate și cheltuieli efectuate de Irina Zubenina în sumă de 28,00 euro echivalent a 554,11 lei, a procurărilor din cadrul DUTY FREE (f.d.21), care la fel au fost compensate în mod nejustificat apelantei.
89. Colegiul consideră neprobate afirmațiile apelantei, potrivit cărora procurărilor din cadrul DUTY FREE ar constitui cheltuieli de protocol (reprezentanță), în acest sens nefiind prezentată nici o probă, acestea purtînd un caracter pur declarativ. Astfel, cheltuielile respective la fel urmează a fi considerate ca nejustificate.
90. Concomitent Colegiul reține și faptul că, potrivit aceluiași decont de avans cu nr.205 din 25.06.2018, pentru participarea apelantei Zubenina Irina la Conferința privind funcționarea efectivă a întreprinderilor comunale locative în Republica Carelia, Federația Rusă, acesteia i-au fost compensate cheltuieli diurne, contrar Anexei nr. 2 la Regulamentul cu privire la delegarea salariaţilor entităţilor din Republica Moldova, care prevede că norma de diurnă pentru oraşele Moscova şi Sankt Petersburg constituie 40 euro per zi, iar pentru celelate localități din Federația Rusă – 35 euro per zi. Or, Zubenina Irina a fost delegată în Republica Carelia, Federația Rusă, dar nu în or. Moscova, beneficiind neîntemeiat de diurne peste 6 zile a cîte 40 euro per zi, cu

depășirea normelor zilnice cu 5 euro/zi, suma cheltuielilor compensate nejustificat constituind în total 30 euro, echivalentul a 592,20 lei.

91. În continuare, având la bază dispoziția primarului mun. Bălți nr.185/C din 29.01.19, directorul ÎM Regia „Apă-canal-Bălți" Irina Zubenina, a emis ordinul nr.39 din 31.01.2019 prin care s-a considerat plecată în deplasare de serviciu în perioada 05.02.2019-10.02.2019 (6 zile) în or. Moscova, Federația Rusă, pentru participare la ședința de lucru, fiind dispus și achitarea de către contabilitate a cheltuielilor aferente deplasării conform legislației în vigoare (f.d.32).
92. Potrivit decontului de avans nr.28 din 14.02.2019, pârâtei i-au fost compensate diurne în mărime de 40 euro/zi pentru 7 zile în mărime totală de 280,00 euro, echivalentul a 5 446,00 lei, în loc de 6 zile pentru care a fost delegată, în așa mod, fiindu-i compensate cheltuieli nejustificate diurne în mărime de 40,00 euro, echivalentul a 778,00 lei
93. Colegiul nu poate reține argumentul apelantei potrivit căruia nu-i poate fi imputată suma respectivă deoarece nu îi este cunoscut că IM "Regia Apă-canal-Bălți", a făcut calculul diurnelor pentru 7 zile, or, pe decontul de avans nr.28 din 14.02.2019 este aplicată semnătura apelantei – titularul de avans, inclusiv pentru suma de 5 446,00 lei cu titlu de diurne pentru 7 zile. (f.d.35).
94. În continuare Colegiul notează că potrivit ordinului emis de directorul ÎM Regia „Apă-canal-Bălți" nr.46 din 11.02.2019, s-a ordonat de a considera plecate în deplasare de serviciu în or. Chișinău în perioada 12-14.02.19 a lui Zubenina Irina, director și Boinjiu Ana, contabil șef, la cursul de instruire "Particularitățile întocmirii situațiilor financiare anuale și a declarației cu privire la impozitul pe venit de către întreprinderile gospodăriei de alimentare cu apă și canalizare", fiind dispusă asigurarea de către secția contabilitate și finanțe achitării sumelor referitor deplasării în conformitate cu legislația în vigoare (f.d.42).
95. Totodată, potrivit ordinului emis de directorul ÎM Regia „Apă-canal-Bălți" nr.39 din 10.02.2020, s-a ordonat de a considera plecate în deplasare de serviciu în or.Chișinău în perioada 11-13.02.2020 a lui Zubenina Irina, director și Cernigovscaia Natalia, contabil șef, la cursul de instruire cu același generic, fiind dispusă asigurarea de către secția contabilitate și finanțe achitării sumelor referitor deplasării în conformitate cu legislația în vigoare (f.d.43).
96. Potrivit decontului de avans nr.29 din 11.02.2019, apelantei i-au fost compensate cheltuielile pentru cazare, diurnele și cheltuielile de transport în sumă totală de 3001,00 lei (f.d.38), iar potrivit decontului de avans nr.54 din 18.02.2020, apelantei Zubenina Irina i-au fost compensate cheltuielile de cazare, diurne precum și de deplasare în sumă totală de 1 759,70 lei (f.d.44).
97. În acest sens Colegiul reține că aceste cheltuieli de deplasare achitate pârâtei Zubenina Irina care constituie în total 4 760,70 lei, constituie cheltuieli achitate în mod nejustificat, în acest sens nefiind emis din partea angajatorului ordin prin care ultima ar fi fost delegată în deplasări de serviciu în mun. Chișinău pentru perioada 12-14.02.19 și respectiv 11-13.02.2020, la caz nefiind emisă o dispoziție în acest sens din partea Primarului mun. Bălți.

98. Colegiul respinge argumentul apelantei potrivit căruia pentru deplasările respective nu urma a fi emisă o dispoziție a primarului mun. Bălți, or, potrivit 29 lit. c) din Legea privind administrația publică locală, pornind de la domeniile de activitate ale autorităţilor administraţiei publice locale de nivelul întîi, stabilite la art.4 alin.(1) din Legea privind descentralizarea administrativă, primarul exercită în teritoriul administrat următoarele atribuţii de bază numeşte, stabileşte atribuţiile şi încetează raporturile de serviciu sau de muncă cu şefii de subdiviziuni, de servicii, de întreprinderi municipale din subordinea autorităţii administraţiei publice locale respective, personalul primăriei, conduce şi controlează activitatea acestora, *contribuie la formarea şi reciclarea profesională*.
99. Prin urmare, Colegiul conchide că deplasările apelantei la cursurile de instruire indicate supra, urmau a fi precedate de dispozițiile primarului mun. Bălți, acestea fiind actele ce constituiau temeiul juridic de drept pentru apelantă de a participa la astfel de instruiri.
100. În continuare actele cauzei mai atestă că, prin dispoziția primarului mun. Bălți nr.529/c din 26.06.2019, Zubenina Irina, director al ÎM Regia „Apă-canal-Bălți", a fost delegată de la 27.06.2019 până la 04.07.2019 inclusiv, în *****, Turcia (f.d.48). Totodată, în baza dispoziției în cauză, a fost emis și ordinul directorului ÎM Regia „Apă-canal-Bălți" nr.146 din 26.06.2019, potrivit căruia Zubenina Irina s-a considerat plecată în deplasare de serviciu în perioada 27.06.2019-04.07.2019, 8 zile, în ***** (Turcia) pentru participare la ședințele Forului Internațional (f.d.49).
101. Conform decontului de avans nr.205 din 08.07.2019, pârâtei i-au fost compensate cheltuielile pentru bilet în mărime de 12 203,08 lei și cheltuielile de cazare în mărime de 28070,40 lei, iar în total 40 273,48 lei (f.d.52-53). Iar potrivit decontului de avans nr.206 din 08.07.2019, pârâtei i-au compensate diurnele pentru 8 zile a câte 35 euro/zi în mărime de 280,00 euro, echivalentul a 5 779,20 lei (f.d.50-51).
102. Astfel, în contrazicere cu prevederile punctului 19 din Regulamentul cu privire la delegarea salariaților entităților aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.10 din 05.01.2012, au fost compensate cheltuieli nejustificate de cazare a pârâtei în mărime de 4 953,60 lei, în acest sens fiind depășite normele de cazare stabilite în Regulamentul în cauză, care prevede că compensarea cheltuielilor de cazare se va efectua în conformitate cu documentele prezentate, cu condiţia că aceste cheltuieli nu vor depăşi 70% din plafoanele de cazare stabilite prin anexa nr.2 la prezentul Regulament pentru persoanele prevăzute la categoria „A".
103. Cu referire la argumentul apelantei, potrivit căruia ea nu ar fi fost citată legal de instanța de fond, Colegiul reține următoarele.
104. Conform art.100 alin.(l) Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată şi actele de procedură se comunică participanților la proces şi persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poştă, cu scrisoare recomandată şi cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care

să asigure transmiterea textului cuprins în act şi confirmarea primirii lui, precum şi prin delegaţie judiciară.

105. Potrivit art.105 alin.(l) Codul de procedură civilă, citaţia şi înştiinţarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmînării citaţiei sau înştiinţării se înscrie pe citaţie sau înştiinţare în partea care se înmînează destinatarului, precum şi pe cotor, care se restituie instanţei.

106. Colegiul denotă că cererea de chemare în judecată şi înscrisurile anexate au fost expediate în adresa pârâtei/apelante Zubenina Irina atât la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor (f.d.71) , cât şi la adresa indicată în acţiune, cu avize recomandate, adică prin mijloacele de comunicare a actelor prevăzute la art.100 Codul de procedură civilă. Astfel, scrisoarea de expediere a actului la adresa fizică a apelantei, a fost returnată cu menţiunea „nereclamat” (f.d. 68), adică actul expediat la adresa poștală a apelantei nu a ajuns la destinatar din cauza nesolicitării sau refuzului de recepţionare a acestuia.

107. Articolul 106 Cod de procedură civilă prevede că dacă destinatarul refuză să primească citația sau înștiințarea, persoana împuternicită să o înmâneze consemnează refuzul pe citație sau înștiințare şi o restituie instanţei judecătoreşti. Persoana care refuză să primească citația sau înștiințarea se consideră înștiințată despre locul, data şi ora şedinţei de judecată sau despre locul, data şi ora efectuării unui act procedural. Neprezentarea ei în instanţă nu împiedică judecarea cauzei sau efectuarea actului procedural.

108. Sensul autentic al dispoziției art. 106 din Codul de procedură civilă, determinat din perspectiva interpretării logico-gramaticale a textului legal, denotă faptul că, refuzul de a primi citația sau înștiințarea ori nereclamarea destinatarului la oficiul poștal pentru ridicarea citației sau înștiințării se consideră că ultimul a fost citat legal, deoarece citarea are drept scop înștiințarea destinatarului despre, locul data şi ora îndeplinirii unui act de procedură, iar refuzul ultimului de a recepționa citația se echivalează cu înștiințarea acestuia, or reieşind din pct.2 din Regulile privind prestarea serviciilor poștale, aprobat prin hotărârea Guvernului nr.1457 din 30 decembrie 2016, noţiunea de trimitere *nereclamată* este trimitere poștală care nu a fost distribuită (predată) destinatarului din cauza nesolicitării sau refuzului de recepționare a acesteia.

109. Colegiul civil relevă că potrivit art. 56 alin. (1) şi (3) şi 61 alin.(l) Codul de procedură civilă, participanţii la proces sunt în drept să atace actele judiciare şi să-şi exercite toate drepturile procedurale acordate de legislaţia procedurală civilă. Participanţii la proces sunt obligaţi să se folosească cu bună-credinţă de drepturile lor procedurale. Instanţa judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmăreşte tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

110. Buna-credinţă prezumă că partea este obligată la intervale rezonabile de timp să manifeste diligentă şi să se intereseze de soarta dosarelor despre care cunosc cu certitudine că se află pe rolul instanţei cu participarea lor şi să respecte termenele prevăzute de lege. Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudenţa sa a reiterat că, ţine de obligaţia părţilor de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanţă.

111. Astfel, la adresa apelantei Zubenina Irina, indicată în cererile de apel: *****, ***** *****, colaboratorul poștal a lăsat informaţie privind necesitatea ridicării corespondenței, la care ultima n-a reacționat.
112. Coegiul reiterează că actul de procedură a fost expediat și la adresa electronică a apelantei *****
113. Prin urmare, se deduce respectarea dispoziţiilor legale ce guvernează instituţia comunicării actelor de procedură apelantei Zubenina Irina, circumstanțe în care Colegiul conchide că procedura de citare legală a pîrîtei/apelante a fost îndeplinită în instanța de fond.
114. În ceia ce privește argumentul apelantei potrivit căruia, pretențiile din acțiunea formulată s-ar fi prescris, Colegiul la fel îl consideră irelevant.
115. Or, potrivit art. 186/1 alin. (2) CPC, excepția de tardivitate și, după caz, repunerea în termen se soluționează în ședință de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanților citați legal nu împiedică examinarea cererilor.
116. După cum rezultă din textul normei procesuale citate, tardivitatea pretențiilor înaintate de reclamant, peste termenul de prescripție extinctivă, se poate invoca de pîrît în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare.
117. Prin urmare, în situația în care Colegiul a constatat supra că apelanta a fost înștiințată legal despre existența prezentului litigiu, fiindu-i expediată încheierea din 15.11.2023, prin care a fost informată despre obligarea prezentării referinței și a documentelor care certifică circumstanțele pe care își întemeiază obiecțiile, în cazul în care nu recunoaște cererea de chemare în judecată, Colegiul constată că etapa procesuală la care se poate invoca excepția de tardivitate, este la moment depășită.
118. În ceia ce privește alegația apelantei, referitor la contestarea Raportului inspectării financiare complexe la IM Regia „Apă Canal-Bălţi” din 23.11.2022 de către administratorul insolvabilității, Colegiul o consideră superfluă, or, răspunderea materială a apelantei nu este condiționată de actul respectiv, aceasta fiind constatată în temeiul probelor descrise și raportate la normele materiale invocate supra.
119. Reieşind din cele expuse, Colegiul civil consideră că totalitatea circumstanțelor relatate mai sus în ansamblul lor, aprecierea juridică corectă a materialelor cauzei, a probelor administrate, a înscrisurilor anexate și raportate la exigențele legislației în vigoare, determină incontestabil legalitatea și temeinicia hotărârii atacate și că instanța de fond a examinat pricina sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material, procedural și apreciind probele administrate în conformitate cu prevederile art. 130 CPC, pronunțînd o hotărâre legală și întemeiată.
120. Prin urmare apelul declarat de Irina Zubenina urmează să fie respins cu menţinerea hotărârii primei instanţe.
121. În conformitate cu art.385 lit. a) CPC, Colegiul Civil

Decide:

Respinge cererea de apel declarată de apelanta Zubenina Irina.

Menține hotărârea judecătoriei Bălți sediul Central, din 11 ianuarie 2024 în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de ÎM Regia ”Apă-canal-Bălți” către Zubenina Irina, privind încasarea sumei și a cheltuielilor de judecată, fără modificări.

Decizia este definitivă și irevocabilă de la pronunțare.

Președintele ședinței,
judecător **Natalia Chircu**

Judecătorii **Ivan Parii** **Dumitru Corolevschi**